

Vergaderjaar 2013–2014

## 33 750 IV

## Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2014

### Nr. 47

### VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 23 juli 2014

De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties en de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben op 15 mei 2014 overleg gevoerd met Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over

#### **BES-aangelegenheden.**

(De volledige agenda is opgenomen aan het einde van het verslag.)

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,  
Recourt

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,  
Berndsen-Jansen

De griffier van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,  
De Lange

**Voorzitter: Recourt**  
**Griffier: De Lange**

Aanwezig zijn vier leden der Kamer, te weten: Van Laar, Van Raak, Recourt, Taverne,

en Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die vergezeld is van enkele ambtenaren van zijn ministerie.

Aanvang 17.05 uur.

De **voorzitter**: Ik heet de collega's welkom, evenals de Minister, de ambtenaren van zijn ministerie, de mensen op de publieke tribune en de mensen die thuis dit debat volgen. In de aankondiging van het onderwerp van dit algemeen overleg wordt nog gesproken van «BES-eilanden», maar «Caribisch Nederland» is inmiddels een geschiktere naam, denk ik. Er staan twaalf onderwerpen op de agenda, dus de woordvoerders zullen moeten kiezen waarover zij het willen hebben. De keus is zelfs breder dan de onderwerpen die al op de agenda staan, want recentelijk zijn er nog enkele brieven binnengekomen die wat mij betreft ook aan de orde kunnen komen.

Ik heb nog een praktisch, procedureel punt, namelijk dat er straks door de Kamer plenair gestemd wordt. Als het debat is afgelopen, horen wij één minuut lang een bel. Dit overleg wordt dan even geschorst. De leden, en ik als voorzitter, zullen dan vertrekken, even gaan stemmen en meteen weer terugkomen indien dit overleg nog niet is afgelopen.

Het tweede praktische punt is dat ik om half acht zelf in een ander debat moet zijn. Als wij dan nog niet klaar zijn, zal ik een van de leden vragen het voorzitterschap over te nemen. De heer Van Raak suggereert dat de Minister dat dan doet, maar dat vind ik een minder goed idee.

Dat gezegd hebbende, komen wij nu toe aan de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Normaal gesproken bedraagt de spreektijd vijf minuten per fractie. In eerste instantie wil ik mij daar ook aan houden, omdat er wellicht nog andere leden naar dit overleg komen. Ik heb geen afmeldingen ontvangen, maar als het bij de drie nu aanwezige leden blijft, hebben wij tijd genoeg.

De heer **Van Laar** (PvdA): Voorzitter. Ik zal mijn inbreng beperken tot vijf onderwerpen. Allereerst ga ik in op het armoedebestand. Hoe kan het ook anders, als je vertegenwoordiger van de Partij van de Arbeid bent. Een groot deel van de bevolking van Caribisch Nederland leeft in armoede. Dat was al bekend, en werd nog eens bevestigd door het onderzoek van het Nibud dat wij tot ons mochten nemen. Staatssecretaris Klijnsma heeft aangegeven dat het openbaar lichaam geld en instrumenten heeft om het eilandelijk armoedebestand vorm te geven. Een probleem lijkt te zijn, zo horen wij in ieder geval, dat de eilanden sinds 10-10-10 geen toeslagen en overbruggingen meer mogen verstrekken, omdat dit onder het gemeentelijk inkomensbeleid valt. Ik vraag de Minister om samen met de Staatssecretaris te bezien of de openbare lichamen niet wat meer vrijheid moeten krijgen om hun eigen beleid te maken op dat punt. Dat kan weinig kwaad, zo lijkt het. Hoe kijkt de Minister hiertegenaan?

Een verwant probleem betreft de uitwisseling van gegevens tussen de rijksoverheid en de openbare lichamen. Sociale Zaken is verantwoordelijk voor de uitkeringen, maar het openbaar lichaam voor de toeleiding naar werk. Openbare lichamen krijgen echter niet de gegevens van degenen die een uitkering hebben, want dat valt onder de privacywetgeving. Dit is onwenselijk en moet worden aangepakt. Ook op Saba zijn er problemen met de uitwisseling van gegevens. Saba zou hebben gevraagd om de AOV-gegevens, dus van iedereen die een ouderdomsuitkering krijgt, zodat men specifieke maatregelen kan treffen. Een privacyconvenant zou voor

deze beide voorbeelden misschien een oplossing zijn. Is de Minister bereid om zich hiervoor in te spannen?

Het tweede punt is prostitutie. Ik heb vorige maand al aangekondigd dat wij hiervoor aandacht zouden vragen tijdens dit overleg. Nog deze week kregen wij het bericht dat Sint-Eustatius een onderzoek uitvoert naar illegale prostitutie, door de sluiting van een legaal bordeel. Ook op Bonaire is een bordeel gesloten en lijken de problemen met illegale prostitutie hand over hand toe te nemen. De toename van mensenhandel is dan een reëel gevaar. Het is van belang dat de overheid goed zicht heeft op de prostitutie die op de eilanden plaatsvindt. Wat kan de Minister doen om ervoor te zorgen dat de prostitutie gereguleerd blijft en dat er dus legale bordelen zijn?

Samen met collega Segers heb ik vorig jaar een motie ingediend, waarin wij vroegen om een onafhankelijk onderzoek naar de aard en de omvang van mensenhandel, gedwongen prostitutie en seksueel misbruik op de genoemde eilanden en naar de effectiviteit van het huidige beleid. Wij hebben vandaag een brief gekregen over die motie en daarin staat voornamelijk dat wij alles al weten. Er wordt onder andere verwezen naar gegevens uit 2008. Nu lijken mij die gegevens redelijk oud, als je uitgaat van de continue ontwikkelingen op dat gebied. Bovendien blijkt er weinig ambitie uit die brief. Er staat wel in dat het onderwerp prioriteit heeft, maar wat eraan wordt gedaan, is niet geheel duidelijk. Ik vraag de Minister daarom, samen met zijn collega een actievere positie te kiezen en te bezien hoe wij mensenhandel beter kunnen bestrijden en illegale prostitutie kunnen tegengaan, ook op de drie eilanden in Caribisch Nederland.

Ook deze gelegenheid wil ik graag aangrijpen om aandacht te vragen voor de kinderrechten in het Caribisch gebied. Er is inmiddels een taskforce ingesteld. Die gaat snel aan de slag en zal voor het einde van het jaar een kinderrechtenplan opstellen. Wij hebben daarom gevraagd en zijn er heel blij mee. De vraag is wel waar de Minister eigenlijk wil landen met dit plan. Hoe gaat het er ongeveer uitzien? Hoe komt het draagvlak onder de bevolking tot stand? Worden maatschappelijke organisaties betrokken bij de opstelling ervan, al dan niet via UNICEF bijvoorbeeld? Hoe worden de relevante spelers, zoals politici en bestuurders in Caribisch Nederland, betrokken bij de opstelling van het plan?

Het volgende onderwerp betreft een heet hangijzer op Bonaire, namelijk het referendum. Er woedt een hevige discussie over het al dan niet houden van een referendum onder de bevolking over de status van Bonaire binnen het land Nederland en het Koninkrijk. Mocht de eilandsraad beslissen om een referendum te organiseren, hoe zal de Nederlandse regering daar dan op reageren? Wat de Partij van de Arbeid betreft is het onverstandig om iedere vijf jaar de constitutionele verhoudingen te veranderen, maar staat het zelfbeschikkingrecht te allen tijde voorop. Ik hoor graag hoe de Minister dit ziet.

Tot slot ga ik in op een bericht over de eilanden. Ik heb begrepen dat de Nederlandse ambtenaren die naar Caribisch Nederland gaan, kunnen declareren tot een dagbudget van 350 dollar. Tegen de achtergrond van de armoede ter plekke en de hoogte van de sociale voorzieningen is dit wat ons betreft geen normaal bedrag. De algemene ouderdomsvoorziening (AOV) op Bonaire bedraagt voor een moeder met kinderen maar 700 dollar per maand. De medische vergoeding bedraagt, naast de hotelkosten, 60 dollar per dag voor een patiënt die naar een ander eiland moet. Klopt het dat het dagbudget maximaal 350 dollar is, bijvoorbeeld voor ambtenaren van Sociale Zaken? Vindt de Minister dit reëel?

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. Ik sprak vanochtend met de Nationale ombudsman. Hij gaat tegenwoordig ook over Bonaire, Saba en Statia en doet dat met veel genoegen. Als mensen van het instituut van de Nationale ombudsman naar de eilanden komen, zijn zij bijzonder welkom,

want zij zijn er heel snel in geslaagd om vertrouwen te winnen door er te zijn of door op andere manieren contact te zoeken. Er wordt veel geklaagd. Ongeveer de helft van de klachten gaat over de rijksoverheid en de andere helft over de lokale overheid. De budgetten zijn laag: een paar duizend euro. Ik ben onder de indruk van het werk dat de Nationale ombudsman verzet. Ik denk dat het voor de eilanden qua bestuurlijke cultuur een kleine revolutie betekent dat er een onafhankelijke instantie is waar burgers terecht kunnen. Die onafhankelijke instantie heeft een belangrijke positie om de problemen aan te kaarten en op te lossen en om dingen te veranderen. Houdt de Minister dit goed in de gaten, gelet op de taak die de Nationale ombudsman daar heeft? De helft van de klachten gaat over het lokale bestuur. Daar moet je wel kennis van hebben en die kennis moet je opbouwen. Is er met de Minister over te praten om de Nationale ombudsman wat meer ruimte te geven?

Ik loop even de eilanden langs, te beginnen bij Saba. Mijn vriend Ishmael Levenstone van de Socialistische Partij op Saba zegt altijd: «landbouw, landbouw ... voor als de boten niet komen.» Ik vind dat een prachtig principe. Er is een lange traditie op de eilanden om je vooral niet met landbouw bezig te houden. Er loopt nu een prachtig sociaal project op Saba. De bestuurders zeggen: laat ons nu wat meer zelf bepalen hoe wij de fondsen voor landbouw en natuur besteden. Er is veel aandacht van de Wageningen Universiteit. Studenten van de Wageningen Universiteit hebben bijvoorbeeld de boeren in kaart gebracht en zij hebben in kaart gebracht wat er verbouwd kan worden, waar en hoe. Is de Minister bereid om met het bestuur van Saba in contract te treden om de lokale bestuurders wat meer armslag te geven om dit heel belangrijke project – meer landbouw op Saba – mogelijk te maken?

Op Statia zijn er nieuwe afspraken gemaakt met NuStar. Er is een gedoogvergunning: NuStar moet zich aan allerlei regels gaan houden. Het bedrijf sputtert flink tegen. Ik hoop dat de regering op dit punt ferm is. De koralen in dit gebied zijn zeer kwetsbaar; er hoeft maar iets te gebeuren. NuStar kan een heel bijzondere bijdrage leveren aan het eiland, bijvoorbeeld door voldoende belasting te betalen. Het contract loopt af en de Nederlandse overheid is bezig met een nieuw contract. Ik heb van de lokale bestuurders begrepen dat zij heel graag willen dat NuStar financieel meer gaat bijdragen aan het eiland. Is de Nederlandse regering hiermee bezig? Wordt er voldoende ondersteuning geboden en is er al zicht op een nieuwe contract? Wanneer NuStar eindelijk eens fatsoenlijk belasting gaat betalen, kan dat een groot verschil maken voor het eiland, maar dat is nog niet gebleken uit de stukken die ik tot nu toe heb gekregen.

Iets anders wat mij opviel bij het bezoek aan Stadia is dat er 500.000 dollar beschikbaar is gesteld voor wegen. Als je de wegen ziet, zie je dat al dat geld daar niet aan wordt besteed. Het wordt ook uitgegeven om personeel in dienst te nemen, personeel dat helemaal niet met die wegen bezig is.

De Minister deelt die constatering, maar wat gaat hij eraan doen?

Een ander punt is de helikopter voor het ziekenvervoer. Er is heel veel geld geïnvesteerd in die helikopter, maar die is te klein. Nu is de zuster op Saba gelukkig heel klein, maar waarom is die helikopter te klein? Deze heeft geld genoeg gekost. Er komt een nieuw contract, maar waarschijnlijk met dezelfde partij. Betreft dat dan ook dezelfde helikopter? Ik heb al eens eerder geopperd of dat niet via de Kustwacht of via Defensie kan. Ook anderen in deze Kamer hebben dat gedaan. De Minister zegt dat dit heel erg duur is en dat geloof ik best, maar wij hebben nu een heel dure helikopter die te klein is.

Op Statia zal een referendum worden gehouden over de huidige staatkundige structuren. Dat is terecht, omdat Statia destijds niet voor dit model heeft gekozen. Men wilde niet bij Nederland, maar is daartoe gedwongen omdat wat men wilde – onderdeel blijven van de Nederlandse Antillen – niet kon, omdat de Nederlandse Antillen werden opgeheven.

Wat doet de Minister met de uitkomst van zo'n referendum? Welke status heeft die in de discussie?

Zolang ik woordvoerder ben is er al sprake van een referendum op Bonaire, maar het is er nooit van gekomen. Het is aan Bonaire zelf om dat te organiseren. Dat klopt, maar ik vind wel dat een belangrijk onderdeel van de evaluatie moet zijn om aan de burgers de vraag voor te leggen wat zij nu precies willen. Op Saba willen de mensen heel graag bij Nederland blijven horen in deze constructie. Ik zou ervoor zijn om niet alleen van de mensen op Statia, maar ook van de mensen op Bonaire te horen hoe zij daarover denken. Dat kan met een heel representatieve peiling, maar waarom niet met een referendum? Is de Minister bereid om hiertoe zelf het initiatief te nemen? Ik moet eerlijk zeggen dat het bij de lokale bestuurders van Bonaire voortdurend afketst en tot gedoe en uitwegen leidt.

Wat Bonaire betreft is er gewaarschuwd voor ernstige vervuiling van de zeer kwetsbare koraalgebieden. Het zijn misschien wel de mooiste natuurgebieden van de hele wereld, waarvoor wij dus een grote verantwoordelijkheid dragen. Een van de oorzaken is het gebrekkige riolerings-systeem. Ik weet dat het een hele hoop geld kost. Ik weet ook dat er initiatieven zijn voor waterzuivering. Is dit iets waar de regering nu heel goed naar kijkt? Wij kunnen wel allerlei plannen maken om het koraal te beschermen, maar als ondertussen de riolering niet werkt, waardoor allerlei resten in het water terechtkomen, is dat op de langere termijn niet goed voor die koralen. Het is een van de belangrijkste parels van Bonaire, al is het maar om economische redenen. Wij kunnen daar allerlei zaken doen, zoals riolering aanleggen. Maar ik heb begrepen dat het onderhoud uit het vrij besteedbare geld moet komen. Kan de Minister dat bevestigen? Dit is een heel groot probleem op Bonaire. Het geldt ook voor de wegen. Je kunt wel nieuwe wegen aanleggen, maar als ze niet onderhouden worden, is het in dat klimaat ook snel weer gezien. Klopt mijn inschatting dat er vanuit Nederland initiatieven worden genomen, maar dat het onderhoud aan de lokale bestuurders wordt overgelaten, waarmee dus eigenlijk het paard achter de wagen wordt gespannen? Misschien is het niet waar, maar zo had ik het begrepen. Als ik het verkeerd heb begrepen, dan hoor ik het wel.

Ten slotte: Bonaire is duur, veel duurder dan Curaçao, maar weer niet zo duur als Aruba. Ik heb begrepen dat het bestuur van Bonaire, Saba en Statia marges kan stellen voor bepaalde producten. Ik heb ook begrepen dat dit lang niet altijd gebeurt. Armoede is een van de grootste problemen op de eilanden. Het gaat om verborgen armoede: mensen kunnen alleen nog maar rondkomen en in leven blijven omdat zij gesteund worden door anderen, bijvoorbeeld familie. De prijzen zijn er heel erg hoog en dat heeft allerlei redenen, bijvoorbeeld omdat er geen landbouw is en alles moet worden geïmporteerd en omdat er nog steeds gedoe is met belastingen. Kan de Minister verklaren waarom met name op Bonaire en Statia zo terughoudend wordt omgegaan met het bepalen van prijzen van basisproducten die iedereen nodig heeft, terwijl het bestuurscollege de mogelijkheden daartoe volgens mij wel heeft? Ik heb het idee dat dit op Saba iets meer gebeurt. In ieder geval is op Saba het wettelijk minimumloon verhoogd, om daarmee ook de onderstand te kunnen verhogen. Ik vind dat een prachtig initiatief. Lokale bestuurders hebben geprobeerd om op een praktische manier heel concrete armoedeproblemen van mensen op het eiland op te lossen. Kan de Minister aangeven waarom dit op Bonaire en Statia niet van de grond komt?

De heer **Taverne** (VVD): Voorzitter. Ik vertegenwoordig de VVD-fractie en vervang collega Litjens, die de woordvoerder op dit onderwerp is. Ik exonereer mij dan ook op voorhand voor mogelijke hiaten in mijn kennis, gezien de veelheid van dossiers die op de agenda van dit overleg staan. Die veelheid aan onderwerpen bewijst dat Caribisch Nederland «work in

progress» is. Er blijkt uit dat er hard wordt gewerkt aan verdere integratie en verbetering van de situatie op de eilanden. Daar complimenteert de VVD-fractie de Minister mee.

Een belangrijk onderwerp op de agenda is het belevingsonderzoek. Dat is belangrijk omdat daarin de nadruk ligt op de vraag hoe de mensen in het Caribisch deel van Nederland ervaren hoe aan de nieuwe staatkundige vorm invulling wordt gegeven. Uit dat onderzoek blijkt dat het over het algemeen goed gaat. Met name op het gebied van armoede – collega Van Laar noemde het al – maar ook bij de zorg, valt er nog wel wat achterstand te constateren. De VVD-fractie zou graag van de Minister willen horen hoe hij de redenen die daarvoor worden aangevoerd waardeert en welke punten voor verbetering vatbaar zijn. Wat zouden wij daaraan kunnen doen vanuit het Nederlandse deel van het Koninkrijk?

Ik zal mijn bijdrage kort houden en wil om die reden meteen het laatste punt aansnijden namens de VVD-fractie, en wel de situatie rondom de gezaghebber. Daarover wordt ook gerapporteerd. Is er ten opzichte van wat in de stukken voorligt en wat wij hier bespreken, nieuwe informatie die van belang kan zijn voor de weging van het traject dat gaande is?

**De voorzitter:** de Minister is meestal in staat om meteen te antwoorden en dat is nu ook het geval. Desalniettemin is er nu een korte onderbreking voor reclame. Terwijl ik naar de collega's luisterde, dacht ik: ik heb een boek in mijn tas dat ik op dit moment aan het lezen ben. Het heet «Saba – Tot en met morgen», van Gied Mommers. Daar staan zijn ervaringen in op Saba. Hij beschrijft onder andere wat er met de straatnaambordjes is gebeurd en hoe het is afgelopen met het onderzoek naar de vrijheid van meningsuiting op de Sabaanse televisie. Kennis van wat daar gebeurt is voor ons van wezenlijk belang als wij erover spreken. Iedereen die dit boek van mij wil lenen – ik kijk nu naar links en naar rechts – is van harte welkom op mijn kamer.

**Minister Plasterk:** Voorzitter. Ik zal straks de afzonderlijke vragen langs gaan, maar ik wil er één thema uitlichten, omdat het door verschillende sprekers aan de orde is gesteld en omdat het nu zo in de belangstelling staat op in ieder geval twee van de drie eilanden, te weten het referendum. De heer Van Laar vroeg daarnaar en ook de heer Van Raak. Laat ik beginnen met een inhoudelijke opmerking. Ik ben het op zichzelf genomen eens met de basishouding van de heer Van Laar dat het niet verstandig is om elke vijf jaar de constitutionele verhoudingen volledig om te gooien. Het duurt altijd een paar jaar voordat überhaupt binnen de bestaande verhoudingen de juiste wegen worden bewandeld en iedereen weet wat hem of haar te doen staan. Vervolgens moet je ook nog proberen om de bestaande verhoudingen te verbeteren. Daartoe is er nu een evaluatie in gang gezet. In zijn algemeenheid denk ik dat wij er op de lange termijn niet goed aan doen om dit elke vijf jaar volledig te veranderen, maar dat is meer een houding, want op zichzelf genomen betreft het natuurlijk een open evaluatie.

Dan kom ik toe aan het tweede punt. Er moet natuurlijk geen enkel misverstand over bestaan dat de eilanden zelfbeschikkingrecht hebben. Dat vloeit voort uit het Handvest van de Verenigde Naties. Ik vind het overigens logisch dat het daarin staat en het is dus niet zo dat ik mij door dat handvest daartoe gedwongen voel. Dat debat hebben wij hier in een andere context vaker gevoerd: er zit een zekere asymmetrie in, want van de landen in het Koninkrijk is er slechts één land dat zich daaruit niet kan terugtrekken, namelijk Nederland. Nederland bestaat uit Europees Nederland en drie eilanden in Caribisch Nederland. Het staat Europees Nederland niet vrij om te zeggen: wij hebben er nog eens nog goed over nagedacht en wij willen een van die drie openbare lichamen op grotere afstand van Nederland plaatsen. Die kant op kan het dus niet, maar andersom kan het natuurlijk altijd. Dat vloeit voort uit de geschiedenis en



de manier waarop dit geheel tot stand is gekomen, namelijk in het koloniale tijdperk. Een voormalige kolonie heeft altijd het recht om zich op grotere afstand te plaatsen van het voormalige moederland, wanneer de volkswil, op een serieuze manier gepeild, daartoe aanleiding geeft. Dit betekent dat er altijd een referendum kan worden gehouden. Dat kan nu worden gehouden, het kan in de context van de staatkundige evaluatie van 10-10-10 worden gehouden, maar het kan ook daarna worden gehouden en vervolgens op elk moment opnieuw. Het is niet aan de Nederlandse regering om daarover te oordelen; het is aan de bewoners en de bestuurders van de eilanden. Ik ben dus niet van plan om daartoe zelf het initiatief te nemen. Wij gaan de discussie over consulterende referenda hier niet overdoen, maar in zijn algemeenheid is de regering daarvan geen voorstander, ook niet in dit specifieke geval. Het initiatief daartoe zou bij de eilanden zelf moeten liggen.

De heer Van Laar vroeg of de regering bereid is om de consequenties daarvan te accepteren. Laat ik het zo zeggen: de vraag is, wat er bij het referendum voorligt. Daarover moet natuurlijk wel helderheid zijn. Het lijkt mij verstandig dat er alleen maar reële keuzes worden voorgelegd aan de burgers van het land. Of een keuze reëel is, zal vervolgens moeten worden bepaald. Als ik er door mijn ooghalen naar kijk, denk ik dat er grosso modo drie mogelijkheden zijn. De eerste mogelijkheid is die van het openbare lichaam. Ik zeg niet dat de verhoudingen zoals ze nu zijn, ideaal zijn. Daar kunnen wij na de evaluatie nog verbeteringen in aanbrengen. Het brengt met zich dat Nederlandse departementen, en dus ook Nederlandse bewindspersonen, verantwoordelijk zijn voor de gezondheidszorg, het onderwijs en de infrastructuur ter plekke en daarvoor dan ook het budget verschaffen. Als je de budgetten van de verschillende departementen bij elkaar optelt, gaat er ongeveer 250 miljoen uit de rijksbegroting naar Caribisch Nederland. Als je dit bedrag corrigeert voor de inkomsten uit de belastingen die de Nederlandse fiscus daar heft, vloeit er uiteindelijk netto 170 miljoen vanuit Europees Nederland naar Caribisch Nederland. Dat hangt samen met het feit dat het openbare lichamen zijn. Aruba, Curaçao en Sint-Maarten krijgen geen begrotingssteun. Naar deze landen vloeit er niet structureel geld vanuit de Nederlandse rijksbegroting. Dat is één categorie opties. Ik zeg categorie, want je kunt in de finetuning altijd nog proberen om verbeteringen aan te brengen.

De tweede optie is die van meer afstand, als autonoom land binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Dan zijn er een aantal landsverantwoordelijkheden met een beperkt aantal Koninkrijksverantwoordelijkheden, zoals defensie, de buitenlandse dienst et cetera. Dan is er geen budgetsteun vanuit Nederland. Bij die optie moet je je natuurlijk wel afvragen of de omvang van het eiland groot genoeg is om een autonoom land te zijn. Die overweging heeft ook altijd een rol gespeeld. In deze categorie oplossingen zou een eiland zich bij een ander land kunnen aansluiten. Dit is geen suggestie, en daar blijf ik verder buiten.

De derde, misschien theoretische, oplossing is wat Suriname heeft gedaan, namelijk zeggen: wij willen niets meer met het Koninkrijk te maken hebben en gaan geheel onze eigen weg. Het staat eenieder staatsrechtelijk en volkenrechtelijk vrij om dat te doen. Of het verstandig is, is vers twee.

Ik heb veel gesprekken gevoerd op Bonaire, ook met mensen die zeiden: wij willen referenda. In de Nederlandse media was op een gegeven moment in beeld dat ook onze Koning zich aansloot bij dat gesprek. De vraag van mijn kant is altijd: ik snap dat u een referendum wilt, dat zou ik mij kunnen voorstellen, maar wat zijn dan de opties waarover u zou willen stemmen? Als je nu zou mogen dromen, in de trant van «ik wil dat er een referendum komt en ik wil dat dit eruit komt», wat zou dan de gewenste uitkomst kunnen zijn? Ik denk dat daar wel een beeld van moet zijn. Een referendum sec kan, maar je moet dan wel reële opties en alternatieven

aan de bevolking kunnen voorleggen. Dat is mijn duit in het zakje op het belangrijke punt van het referendum.

Dan ga ik nu over naar de andere punten waarover vragen zijn gesteld, allereerst het armoedebelaid. Het armoededossier valt onder verantwoordelijkheid van mijn collega van Sociale Zaken, Jetta Klijnsma. De concrete vraag was of ik bereid ben met haar de suggestie te bespreken dat de openbare lichamen een eigen inkomensbeleid mogen voeren. Het lijkt mij goed dat te doen voorafgaand aan de CN-week, zodat het onderwerp daar door haar met betrokkenen kan worden besproken. Ik moet er wel bij zeggen dat er altijd een balans moet blijven tussen wat er in het kader van het sociale stelsel gebeurt en wat mensen ter plekke verdienen als zij werken. Er moet natuurlijk altijd een zekere afstand blijven tussen de ondersteuning die je krijgt als je niet werkt en het inkomen dat je krijgt als je wel werkt. Dat bepaalt de bandbreedte voor het beleid dat eventueel kan worden gevoerd, nog los van de vraag of dit door de lokale overheid gebeurt of door het Nederlandse Ministerie van Sociale Zaken. Daaraan gekoppeld is de vraag of er iets kan worden verbeterd aan de gegevensuitwisseling. Ook dat zal ik met mijn collega van SZW opnemen, voorafgaand aan de CN-week. De Wet bescherming persoonsgegevens geldt natuurlijk ook daar, dus die context moet wel worden meegenomen, maar ik zal de suggestie met mijn collega bespreken.

De heer **Van Laar** (PvdA): Misschien kan ik de Minister verleiden tot het oppakken van zijn coördinerende rol in dezen. De Staatssecretaris van Sociale Zaken is natuurlijk een belangrijke speler, maar het gaat over koopkracht. Dan hebben wij het over Economische Zaken. Het gaat over de prijzen voor de energie, bijvoorbeeld. De vorige keer hebben wij het gehad over het tonen van meer ambitie op het gebied van duurzame energie. Op Aruba zien wij in dat verband dat er sprake is van deflatie, omdat de energieprijzen – na de woonlasten de grootste uitgavenpost voor iedereen op de eilanden – zo hard dalen dat er ruimte ontstaat om andere dingen te kopen. Op zo'n manier kan er breder worden nagedacht over de vraag hoe wij de koopkracht van de Bonariaan, de Statiaan en de Sabaan kunnen verbeteren. Dat zou een mooie uitdaging zijn voor deze coördinerend Minister, lijkt mij. Is hij bereid om daar eens naar te kijken? Ik denk zelf, los van de vraagstelling bij een referendum, dat het draagvlak voor de huidige constellatie erg zal toenemen als zou worden ingelost wat daar in ieder geval wordt gevoeld als de belofte die ooit is gedaan, namelijk dat de armoede grotendeels uit de wereld wordt geholpen. Dat is wel een mooie opdracht voor dit kabinet.

Minister **Plasterk**: Dat is het mooie van de CN-week: dan zitten wij in één week aan tafel met verschillende bewindspersonen. Dan kan een en ander integraal worden besproken. Voor zover er aspecten aan zitten die niet sec op de portefeuille van SZW betrekking hebben, maar bijvoorbeeld op die van Economische Zaken, kunnen die op hetzelfde moment aan de orde komen. Ik ben het ermee eens dat bij de steun voor 10-10-10 verwachtingen bestonden die nog steeds bestaan, namelijk dat het welvaartsniveau als gevolg van de constellatie zal stijgen. Uit de beleavingsmonitor blijkt dat dit op een aantal punten ook wel het geval is. Ik denk eerlijk gezegd dat de mensen op Bonaire in allerlei opzichten beter af zijn dan op naburige eilanden, die voor een andere constellatie hebben gekozen. Dit wil niet zeggen dat men op hetzelfde niveau van sociale voorzieningen zit als in het Europese deel van Nederland. Die garantie is destijds niet als zodanig gegeven. Het zou ook niet kunnen, om de reden die ik zojuist noemde. Ik ben het er echter mee eens dat er daar nog veel zou kunnen gebeuren.

De heer **Van Laar** (PvdA): Het is in die zin geen harde belofte geweest, maar structurele armoede op een structurele manier in stand houden op



Nederlands grondgebied? Daarvan had niemand ooit gedacht dat het zou gebeuren en het moet ook niet gaan gebeuren. Dus ergens in de komende jaren moet dat probleem toch flink worden getackeld. Wij denken wel dat het tijd wordt om daarin stappen te zetten en betekenisvolle dingen te gaan doen, anders dan een paar procent op het minimumloon erbij, zoals op Saba. Er moet echt iets gebeuren op het gebied van de koopkracht, willen mensen daadwerkelijk een verbetering gaan merken.

Minister **Plasterk**: Ik wil allereerst een verschil maken tussen de verwachting dat er geen diepe armoede meer zal zijn, waar ik het mee eens ben, en de verwachting dat de welvaar zal stijgen tot welk verwachtingsniveau dan ook. Het zijn twee verschillende kwesties. Het laatste is nooit gegarandeerd en dat zou ook niet kunnen. Wat het eerste punt betreft: ja, er moet natuurlijk aandacht zijn voor het bestrijden van de armoede. Nogmaals, de primaire verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de collega van Sociale Zaken. Zij heeft de eilanden bezocht en is daarop aanspreekbaar. Daar waar er dwarsverbanden liggen tussen verschillende portefeuilles, kan ik die in mijn coördinerende rol signaleren en de samenhang bij de collega's onder de aandacht brengen. Wel is het zo dat ik als coördinerend Minister niet kan treden in budgetbesluiten die Sociale Zaken neemt op dit punt. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt uiteindelijk daar. Wij hebben dat debat bij eerdere gelegenheden ook gevoerd in deze commissie.

De heer **Van Raak** (SP): Misschien kan het wat breder. Hoe kunnen mensen nu een fatsoenlijk leven leiden op de eilanden? Ik ben ervan overtuigd dat onze Minister van Onderwijs ontzettend goed bezig is. Ik ben ervan overtuigd dat de Minister voor zorg ontzettend haar best doet. Vanuit hun perspectief doen zij allemaal hun taakjes, maar de bredere discussie die je moet voeren is: hoe kun je mensen op de eilanden een toekomst bieden? Om het heel managementachtig te zeggen: wat is het verdienmodel van Bonaire, Saba en Statia? Hoe kun je er op de eilanden voor zorgen dat mensen werk kunnen krijgen en een inkomen kunnen verdienen? Hoe kun je ervoor zorgen dat de eilanden niet overspoeld worden en voldoende economische activiteiten kunnen ontplooiën om een fatsoenlijke toekomst te hebben? Dat bredere debat, die visie, wie houdt zich daarmee bezig? Wie is daarvoor verantwoordelijk? De Minister van Binnenlandse Zaken is coördinerend Minister, maar wie binnen de regering denkt na over de vraag hoe de mensen in de toekomst hun geld kunnen verdienen en hun leven in eigen hand nemen?

Minister **Plasterk**: Allereerst wil ik met klem de suggestie weerspreken dat de collega's van OCW en van VWS daar «taakjes doen». Ik heb de scholen bezocht die mijn opvolgster als Minister van OCW, Marja van Bijsterveld, daar heeft laten bouwen. Ik was zeer onder de indruk van de investeringen die OCW daar heeft gedaan. Het zijn scholen waarvan je denkt als je daar bent: hier zou ik mijn kinderen met alle vertrouwen en plezier naartoe sturen. Het zijn fatsoenlijke scholen, met goed materiaal en goede docenten. Zo heeft de collega van VWS ook heel veel vorderingen tot stand gebracht. Dat blijkt ook uit de beleavingsmonitor. Men ziet dat er zowel op het gebied van onderwijs als op het gebied van zorg duidelijke verbeteringen zijn doorgevoerd sinds 10-10-10. Dit laat onverlet dat er op andere terreinen, zoals sociale zekerheid of infrastructuur duidelijke hiaten zijn. Bij infrastructuur gaat het letterlijk om hiaten, namelijk gaten in het wegdek. Die moeten gevuld worden en dat is niet iets wat van de ene op de andere dag kan worden verbeterd. Je kunt niet in één keer het hele wegdek verbeteren. Dat zal stapsgewijs moeten gebeuren. Wat is het verdienmodel van de eilanden en wie is daarvoor verantwoordelijk? Ik zou toch wel hopen dat in de eerste plaats het bestuur van de eilanden zelf verantwoordelijk is voor het nadenken over het verdien-

model. Neem het grootste eiland van de drie: Bonaire. Dat is een paradijselijk gelegen eiland in de zon, omgeven door schitterende natuur, vergeleken met bijvoorbeeld Curaçao met relatief veel ruimte, waar nog best veel kan. Het is in de eerste plaats aan het bestuur van Bonaire om daarvoor plannen te ontwikkelen en die vervolgens met inhoudelijke en technische ondersteuning en advies uit te voeren. Tot op zekere hoogte is daarvoor budgettaire ondersteuning beschikbaar vanuit de regering, zoals ik zojuist heb geïllustreerd, maar de eerste verantwoordelijkheid ligt bij het eilandbestuur. Vervolgens hebben wij die CN-tafels. Daarvan hebben wij er binnenkort weer een, waar wij elkaar treffen. Dan kunnen wij ervoor zorgen dat wij ondersteuning bieden waar dat mogelijk is.

De heer **Van Raak** (SP): Ik ben het er erg mee eens dat de toekomst van de eilanden in de eerste plaats op de eilanden zelf ligt. Ze rooien het al eeuwen en zullen het nog eeuwen rooien. Maar in deze constructie zijn wij het Rijk en de provincie. Zij zijn de gemeente, zullen we maar zeggen. Wij gaan dus over heel veel op de eilanden. Ik weet dat wij op het gebied van onderwijs en zorg heel goed werk hebben verricht. Dat heb ik ook allemaal gezien, maar wie denkt er nu na over de vraag hoe de mensen op de eilanden in de toekomst hun geld verdienen en hoe de welvaart kan toenemen? Zegt de Minister: dat is vooral iets voor de eilandbestuurders? Dan moet je de eilandbestuurders ook veel meer bevoegdheden en verantwoordelijkheden geven. Als dan het bestuur van Saba zegt «laat ons eens wat meer ruimte om landbouw te ontwikkelen» moeten wij daartoe alle mogelijkheden geven. Binnen de huidige structuur ligt er heel veel verantwoordelijkheid en macht in Den Haag. Dan moet er hier in Den Haag ergens iemand zijn die nadenkt over de vraag hoe wij ervoor kunnen zorgen dat de eilanden het in de toekomst blijven rooien.

Minister **Plasterk**: Uiterekend de vraag wat je verdienmodel is, waar je met je economie op wilt aancoersen en waar je je prioriteiten legt, is in de eerste plaats een vraag aan de mensen op de eilanden zelf en dus aan hun bestuur. Zoals overal in de politiek, zijn er ook daar factoren waarbij je moet kiezen of delen. Ik zei het al: Bonaire is een schitterend gelegen eiland, met relatief veel ruimte. Het is ook nog eens onderdeel van het land Nederland, dus het zou wellicht een aantrekkelijke plek kunnen zijn waar mensen na een wrang en verregend leven in Nederland zich met plezier terugtrekken om daar hun oude dag te slijten. Als ik daar ben, hoor nu al mensen zeggen: het is een kwetsbare gemeenschap op Bonaire, en als er te veel pensionado's komen, is Bonaire op een gegeven moment niet meer van ons en krijg je hier een heel andere stemming. Dat is een reële spanning, die ik mij ook kan voorstellen. Het is aan de mensen ter plekke om zo'n besluit te nemen. Nederland zou zich misschien als projectontwikkelaar kunnen opstellen en zeggen: «Wij hebben bedacht wat jullie verdienmodel zou kunnen zijn. Doe het zo en zo, dan ben je in no time uit de problemen.» Dat moet je echter niet willen, want dan grijp je te diep in in het bestuur.

Het tweede punt van de heer Van Laar heeft betrekking op prostitutie en mensenhandel. Als het gaat om mensenhandel ligt het voortouw voor het inhoudelijke deel natuurlijk voor het grootste deel bij Justitie. Ik heb vanochtend een brief gestuurd met een beschrijving van wat er allemaal gebeurt. Ik heb aan het slot opgemerkt dat er ook voor het Openbaar Ministerie een prioriteit ligt. De heer Van Laar zei dat het een wat feitelijke opsomming is, maar dat is wat ik te bieden heb: inventariseren wat er aan onderzoek is uitgevoerd om een en ander in kaart brengen, welke actieprogramma's er zijn en wat de plannen zijn om die verder uit te bouwen. Dat staat vrij nauwkeurig in die brief beschreven. Ik zal dat hier niet helemaal recapituleren.

Er zit nog een specifiek aspect bij, waar de Minister van Sociale Zaken ook een rol in heeft. Ik noteerde net de vraag: wat kan de Minister doen om

ervoor te zorgen dat er legale bordelen zijn? Het is niet mijn portefeuille om daarvoor te zorgen. Het is ook de vraag of je dat moet willen. Het is aan mijn collega van Sociale Zaken om in de dilemma's te treden die daarbij aan de orde zijn. Ik snap deze heel goed. Als het niet legaal is, is het illegaal, maar ook legaliteit is geen ideale situatie, zoals we nu in Nederland zien. Ik verwijs naar de brief die ik vanochtend daarover heb toegezonden.

Over het kinderrechtenplan kan ik actuele informatie geven. Op initiatief van de heer Van Laar en andere leden van de commissie is hier veel nadruk op gelegd bij de koninkrijksconferentie. Ik heb hierover de vorige keer teruggedirigeerd. Er is een taskforce ingesteld die woensdag 14 mei voor het eerst bijeen is geweest. Er is van gedachten gewisseld over de punten die de heer Van Laar terecht noemt. We hebben besproken wat er in het kinderrechtenplan moet komen en op welke manier maatschappelijke sectoren en organisaties bij dit proces betrokken worden. Nederland zal een aantal rondetafelgesprekken organiseren waarin de relevante organisaties bevrage worden op hun expertise en zo betrokken kunnen worden bij de totstandkoming van het kinderrechtenplan. De komende weken en maanden wordt er gewerkt aan die punten, zodat er voor de internationale dag van de rechten van het kind, 20 november, een eerste opzet beschikbaar is, die dan ook gedragen wordt. In die taskforce zitten Louise Reed namens Curaçao, Shermina Powell-Richardson namens Sint-Maarten, Sacha Geertman namens Aruba en Sander Bank en Nol Hendriks van mijn directie namens Nederland.

De heer **Van Laar** (PvdA): Mag ik hieruit afleiden dat er ook op alle drie de eilanden zo'n rondetafelgesprek georganiseerd zal worden? Uiteindelijk gaat het om de kinderrechten in het Caribisch deel van het gehele Koninkrijk. Daarbij moeten we de input van het Nederlandse deel ook verzamelen. Dat zou de rijksdienst kunnen doen. Dat hoeft niet per se door een ingevlogen ambtenaar.

Minister **Plasterk**: We hebben er juist voor gekozen om die kinderrechten geïntegreerd binnen het Koninkrijk te doen. Daar verwijst u terecht naar. Voor de kinderen op de eilanden maakt het niet uit of zij een openbaar lichaam bewonen of een land. Het is vaak een samenhangende problematiek, dus we doen dat geïntegreerd en we zorgen ervoor dat we voldoende informatie ophalen op elk van de eilanden. Of daar ook een apart rondetafelgesprek zal plaatsvinden, moeten we nog bezien. Mag ik die suggestie meenemen naar de taskforce, om te bekijken wat de beste manier is?

Dan resteert het punt van de dagvergoeding. Er werd een vergelijking gemaakt met de kosten van levensonderhoud. Het gaat om de vergoeding voor mensen die korte tijd in het buitenland verblijven. Die vergoeding wordt één keer per jaar geïndexeerd. Het gaat om de rijksregeling buitenland voor rijksambtenaren. Deze houdt in dat er een maximaal bedrag per dag is. Op Bonaire en de Bovenwindse eilanden is dat € 204. Daar komt bij een vergoeding voor logies en maaltijden van € 84. Dat is niet iets wat ik bepaal, maar dat is gewoon een standaardvergoeding voor rijksambtenaren die in het buitenland verblijven voor korte tijd, dus voor bezoekers. Als mensen daar werken, is dat een heel andere situatie.

De heer **Van Raak** (SP): Het is helemaal geen buitenland. Het is gewoon Nederland. Dat staat in de Grondwet en in de wet. Ik snap niet waarom ambtenaren die naar Saba, Statia of Bonaire moeten, een buitenlandvergoeding moeten krijgen. Ik vind dat zelfs een heel slecht idee.

Minister **Plasterk**: Dat is een exotische gedachte. Of je nu in een hotel zit op Aruba of op Bonaire, je maakt ongeveer wel vergelijkbare kosten, vrees ik. Die bedragen worden jaarlijks afgestemd, apart voor Bonaire en de

Bovenwindse eilanden. Als we nu toch in details treden, de vergoeding voor maaltijden, logies en kleine uitgaven op Bonaire en de Bovenwindse eilanden is € 84 en op Aruba € 103, dus er wordt verschil gemaakt. Er wordt jaarlijks een dagvergoeding vastgesteld voor rijksambtenaren die buiten Europees Nederland verblijven. Daar vloeit dit uit voort.

De heer **Van Raak** (SP): Amsterdam is duurder dan Appelscha en Texel is ook een eiland. Ambtenaren zijn bureaucraten. Dat is een eretitel. Zij houden zich aan de regels. De regel is: een buitenlandvergoeding geldt voor het buitenland. Het is echt geen buitenland, dus dan heb je ook echt geen buitenlandvergoeding nodig. Het is ver weg en het is anders, maar Maastricht is ook anders. Wat mij betreft: geen buitenlandvergoeding als het geen buitenland is.

Minister **Plasterk**: Ik denk dat u de volgende keer als de Minister voor Wonen en Rijksdienst de rijksregeling buitenlandreizen voor rijksambtenaren indexeert, met hem in gesprek moet gaan over het standpunt van de SP, dat mensen die naar Bonaire gaan, dat maar uit eigen zak moeten betalen. Ik neem aan dat de vergelijking met Voorschoten dat met zich meebrengt. Dat horen we dan wel. Het lijkt mij niet onlogisch dat die vergoeding in de context van verblijf in het buitenland gelijkelijk wordt vastgesteld, als het gaat om het Caribisch deel van Nederland.

De heer **Van Laar** (PvdA): We hebben er de tijd voor om in details te duiken. Als iemand ziek wordt op Bonaire en naar Curaçao moet, dan heb je ook een dagvergoeding. Dan ben je op een vreemd eiland. Je moet naar een hotel en je moet vervoer hebben. Die vergoeding is 60 dollar, 25 dollar daggeld, 30 dollar voor een taxi, want een taxi is heel duur op de kleine eilanden en 5 dollar openbaarvervoerskosten op Curaçao, Aruba en Sint-Maarten. De luchthavenbelasting kan apart gedeclareerd worden, net als het ticket en het hotel. Dan ben je klaar. Verblijf je bij familie, dan krijg je 35 dollar. Dat staat toch in schril contrast met de dagvergoeding die een andere Nederlander krijgt die toevallig ambtenaar is en die daar voor kortere tijd moet zijn? Hoe kan het dat daar zo'n verschil tussen zit? Dat kan toch eigenlijk niet? De hotels kosten daar geen € 250 per nacht.

Minister **Plasterk**: Misschien moet de heer Van Laar zijn vraag nog even toelichten. Vergelijkt hij de onkostenvergoeding die wordt betaald aan een ambtenaar die van Bonaire naar Curaçao gaat omdat hij ziek is?

De heer **Van Laar** (PvdA): Nee, het gaat om patiënten in het algemeen die naar een ander eiland gaan. Dan krijgen ze een dagvergoeding omdat ze kosten maken, omdat ze op dat eiland moeten verblijven, omdat ze daar naar het ziekenhuis moeten, et cetera. Dat is vergelijkbaar met wat een ambtenaar moet doen. Als hij naar een ander eiland gaat, moet hij daar verblijven en openbaar vervoer gebruiken. Eten doet hij in Nederland ook, dus dat is ongeveer hetzelfde. Daar krijg je een vergoeding voor. Als je dat bij elkaar optelt, kom je op 60 dollar plus een hotel en nog wat aanvullende kosten. Dan kom je nooit aan € 288. Je kunt toch niet zo'n enorm verschil laten zitten tussen een Nederlander die ziek wordt en naar een ander eiland moet en een andere Nederlander die goed van gezondheid is, maar ambtenaar is en naar een ander eiland moet? Ik zie dat niet.

Minister **Plasterk**: Ik vind dat een eigenaardige vergelijking. Ik moet even nadenken waar dan de regeling voor de ziektekostenvergoeding voor iemand die naar een ziekenhuis moet vandaan komt. Ik neem aan dat deze bij VWS berust. Vindt u de ene te hoog of de andere te laag? Dat is ook nog een vraag die bij mij opkomt. Nogmaals, de vergoeding voor ambtenaren die daar verblijven, is gekoppeld aan de vergoeding voor ambtenaren die op Tahiti of op een ander Caribisch eiland verblijven,

omdat de kosten die daar gemaakt worden, vergelijkbaar zijn. Dat lijkt mij alleszins billijk. Ik heb er net nota van genomen dat de heer Van Raak dat niet vindt. Hij vindt dat zij dat moeten betalen als zouden zij verblijven in Voorschoten. Dat debat moet dan maar met de Minister voor Wonen en Rijksdienst gevoerd worden. Als de heer Van Laar nu vindt dat de vergoeding te laag is voor mensen die ziek zijn en die tijdelijk voor medische behandeling op een ander eiland verblijven, dan kan ik die opvatting doorgeleiden naar mijn collega van VWS. Dan kan daar misschien bij gelegenheid over worden gesproken. Ik denk overigens wel dat het verschillende situaties zijn.

**De voorzitter:** Volgens mij is het verschil van mening duidelijk, maar gaat uw gang, want er was om een toelichting gevraagd.

**De heer Van Laar (PvdA):** Ik denk dat de heer Van Raak en ik wel een punt hebben. In het ene geval gaat het om diplomaten die naar het buitenland reizen. Ik snap best dat daar etentjes bij horen en dat er een andere kostenberekening bij zit. Dit gaat over Nederlandse ambtenaren die in een ander deel van Nederland tijdelijk hun werk gaan doen. Als je die daggeldvergoeding vergelijkt met de vergoeding voor een patiënt, ook een Nederlander, die naar een zelfde soort eiland gaat, vind ik dat geen gekke vergelijking. Het zijn allebei Nederlanders die tijdelijk ergens anders rond moeten komen, zonder dat zij daar een huis hebben. Daar zit een enorm verschil tussen. Ik heb geen klachten gehoord dat de vergoeding voor patiënten te laag is, dus dan lijkt deze mij ongeveer het goede bedrag voor reizende ambtenaren.

**Minister Plasterk:** Kennelijk tekent zich hier een interessante coalitie af. Ik stel voor dat wanneer de Minister voor W en R bij een volgende gelegenheid de reiskostenvergoeding vaststelt voor Nederlandse ambtenaren die naar de Cariben gaan, deze op Aruba wordt bepaald op € 208 en op Bonaire op minder dan de helft, omdat deze vergeleken kan worden met de situatie dat iemand er voor een medische behandeling naartoe gaat. Dan zullen we zien of die opvatting daar wordt gedeeld. Ik vind deze niet juist. Ik vind het alleszins billijk dat een ambtenaar van OCW die naar Bonaire gaat – het gaat niet om diplomaten – om daar een paar dagen te werken voor de onderwijsinspectie, daarvoor dezelfde vergoeding krijgt als wanneer hij vergelijkbaar werk zou hebben gedaan op Aruba. Nogmaals, dan wordt er ook rekening gehouden met de precieze kosten. De vergoeding ligt net iets lager. Ik zou het in die context willen vergelijken. Ik vond de vergelijking met de kosten voor het levensonderhoud niet op haar plaats. In Nederland geldt ook dat je leven anders is, en ook duurder, als je ergens niet woont, maar drie dagen verblijft voor je werk.

**De voorzitter:** De oplossing houden we nog even spannend, voor de tweede termijn.

**De heer Taverne (VVD):** Hoor ik de Minister zeggen dat hij ambtenaren naar Tahiti stuurt?

**Minister Plasterk:** Ik zocht even naar een ander Caribisch eiland, maar ik had mij al gecorrigeerd door vervolgens naar Aruba te verwijzen, want dat is een eiland dat wat dichterbij ligt en waar Nederlandse ambtenaren gemiddeld meer zaken te doen hebben dan op Tahiti, maar ik sluit niet uit dat daar ook eens een bezoek aan geweest is.

De waardering die de heer Van Raak uitsprak voor de Nationale ombudsman, deel ik zeer. De financiering is € 250.000 voor 2014. Deze is nog niet vastgesteld voor 2015. Deze is mede afhankelijk van de evaluatie van de activiteiten daar. Laten we even kijken wat de rol van de Ombuds-

man in de context van de kinderrechten zou kunnen zijn en of dat aanleiding geeft om er anders mee om te gaan.

Dan de vraag van de heer Van Raak over landbouw op Saba. Ik heb de projecten bezocht waarbij de universiteit van Wageningen betrokken is. Inderdaad is een onderliggend probleem dat de associatie van mensen ter plekke vaak is dat landbouw gelijk staat aan armoede. Je grootouders werkten op het land en die waren arm en vaak niet-geletterd; wij willen een beter leven voor onszelf, dus wij willen geen landbouw doen. Ik ben het ermee eens dat het goed zou zijn om die trend te keren. Het is allang niet meer zo dat landbouw gelijkstaat aan armoedig schoffelen, want er zijn veel nieuwe technieken en mogelijkheden. Ik denk dat het goed is om die mogelijkheden nader te verkennen en te ontwikkelen.

De gedachte dat het per se zou moeten zijn omdat de boot niet meer komt en dat je selfsupporting moet zijn, snap ik gevoelsmatig wel, maar ik denk dat dit niet de reden zou moeten zijn. Als je op Saba zou moeten leven van wat het land verschaft, wordt dat toch wel een heel eenzijdig dieet. Dat is gelukkig ook niet nodig, maar ik ben het eens met die neiging. Als het lokaal bestuur daarvoor kiest, denk ik dat Nederland daar ook graag verdere ondersteuning aan zal geven.

De heer **Van Raak** (SP): Het is ook heel belangrijk voor de koopkracht. Zelf tomaten verbouwen is een stuk goedkoper dan om ze in te vliegen, en nog een stuk lekkerder ook. En de zon schijnt toch! Bestuurders op Saba zeggen dat zij eigenlijk veel meer projecten willen, maar zij liggen in de clinch met het Ministerie van Economische Zaken, omdat dat een heel formeel onderscheid maakt tussen de gelden voor natuur en landbouw. Nu ben ik erg voor de bescherming van natuur, maar de Minister zegt zelf ook dat de toekomst van de eilanden in handen is van de bevolking en de bestuurders van de eilanden zelf. Dan zou je hun toch ook meer ruimte moeten kunnen geven om financiering te zoeken voor landbouwprojecten, als die er zijn.

Minister **Plasterk**: In aanvulling daarop, er zijn inderdaad natuurgelden ter beschikking gesteld voor Caribisch Nederland. Een onafhankelijke commissie beoordeelt of iets daarvoor in aanmerking komt. Er waren inderdaad wel projecten die daarvoor niet in aanmerking kwamen. Door het Ministerie van EZ wordt met de mensen bekeken hoe het Saba-project zodanig kan worden aangepast dat het wellicht alsnog in aanmerking komt voor die natuurgelden. Daar wordt door mijn collega aandacht aan besteed.

De heer Van Raak heeft ook gevraagd of ik bereid ben ondersteuning te bieden bij onderhandelingen over de belasting die NuStar gaat betalen. Eigenlijk is die ondersteuning niet nodig, want die belasting wordt betaald aan de Nederlandse Belastingdienst. Er vinden dus rechtstreeks gesprekken plaats tussen NuStar en de Belastingdienst Caribisch Nederland. De bestuurders van Sint-Eustatius hebben daar geen verantwoordelijkheid in. Ik kan er niet zo gek veel over zeggen, omdat de Hollandse regels met zich brengen dat de dienst geen informatie kan verschaffen over individuele belastingplichtigen. Het ligt dus inderdaad bij de Nederlandse Belastingdienst.

De heer **Van Raak** (SP): Het is een algemene vraag, al betreft deze één geval, dat geef ik toe. De situatie van NuStar is hetzelfde als bij Valero, dat ooit afspraken maakte met de Nederlandse Antillen. Dat was een belastingparadijs of een speciale economische zone geworden, waardoor zij bijna niets hoefden te betalen. Die situatie duurt nog steeds voort, omdat het contract nu eenmaal was gesloten. In het verleden is ook gezegd: als er een nieuw contract komt, zal er ook over de belastingen moeten worden nagedacht. Mijn vraag is of de inzet bij de onderhandelingen met NuStar is dat het regime van het vorige contract niet als



uitgangspunt wordt genomen. Als uitgangspunt moet worden genomen de vraag wat onder die omstandigheden logisch is om te betalen, als het gaat om een bedrijf op een eiland dat onderdeel is van Nederland.

**Minister Plasterk:** Dat is juist.

De heer Van Raak heeft ook gesproken over de helikopter, waar de ene verpleegkundige wel in zou passen, maar de andere niet. Er moet een goede helikopter beschikbaar zijn. Er is ook een goed geoutilleerde helikopter om patiënten 24/7 voor spoedeisende hulp van Saba en Statia naar Sint-Maarten te vervoeren. Dat staat ook niet ter discussie. Het is de verantwoordelijkheid van mijn collega van VWS om die beschikbaarheid te regelen. Zij is daar ook mee bezig, omdat het contract met het Canadese National Helicopters Inc. per 1 april 2014 is afgelopen. De inzet bij de besluitvorming is vanzelfsprekend om kwalitatief goed medisch spoedvervoer te realiseren, tegen een goede prijs. Ik kan eigenlijk niets toevoegen aan de antwoorden op de schriftelijke vragen die ik mede namens de Minister van VWS eerder heb toegezonden. Dat contract is nog niet gesloten. De suggestie dat de helikopter groot genoeg moet zijn voor het verplegend personeel, zal ik overbrengen aan mijn collega van VWS.

**De heer Van Raak (SP):** Op 1 april is het contract afgelopen. Er is nog geen nieuw contract. De helikopter is wel echt klein en heel erg duur. Is de inzet bij een nieuw contract dat we verder gaan met dezelfde organisatie, met dezelfde helikopter? Of is de inzet dat we voor dat dure geld – want we zijn er echt heel veel geld aan kwijt – ook iets hebben wat werkt?

**Minister Plasterk:** Er wordt onderhandeld. Ik wil daar verder niet in treden, want misschien zijn er nog verschillende partijen. Het uitgangspunt heb ik zojuist gegeven en dat onderschrijft u ook. Er moet voor dat geld natuurlijk wel iets fatsoenlijks geboden worden. Dat zal moeten worden uitonderhandeld.

Het project voor het aanleggen van riolering en de waterzuiveringsinstallatie zal deze zomer worden voltooid. Die aanleg is voor een groot deel bekostigd door Nederland, voor een deel met Europese subsidie. De onderhoudskosten zijn nog onderwerp van gesprek. Dat zal bij de CN-tafel opnieuw aan de orde komen, neem ik aan. De tweede fase, voor de rest van het eiland, komt in een later stadium. Dat is de stand van zaken. Ik ben het ermee eens dat dit niet alleen van belang is voor de hygiëne en het comfort, maar ook om ervoor te zorgen dat er minimale uitstoot is, waardoor het oppervlaktewater niet eutrofieert, zeg ik als bioloog. Als er te veel verkeerde voedingsmiddelen in het oppervlaktewater terecht komen, zou koraal kunnen worden aangetast.

**De heer Van Raak (SP):** Er staan nog een aantal vragen open. Op twee daarvan zou ik nog wel antwoord willen. Ik heb heel veel vragen gesteld, dat besef ik. Ik heb nog een kleine vraag over het geld dat op Statia besteed zou zijn aan wegen. Dat is helemaal niet besteed aan wegen, maar aan personeelskosten voor personeel dat bij mijn weten helemaal niets met die wegen van doen heeft. Het is een vrij specifieke vraag, maar het deugt niet. Weet de Minister daar wat van? In de schriftelijke beantwoording gaat hij er heel kort op in. Volgens mij constateert hij dat het zo is, maar wat moeten wij er dan verder mee?

Een ander punt betreft armoede en koopkracht. Ik heb begrepen dat de bestuurders ook prijzen kunnen vaststellen voor basisbehoeften. Op sommige eilanden gebeurt dat best goed, maar op andere eilanden wat minder. Kan de Minister zeggen wat daarvan de achtergrond is? Zouden de eilandbesturen kunnen besluiten om een prijs vast te stellen voor bepaalde, heel belangrijke producten die mensen echt nodig hebben, zodat die betaalbaar worden?

Minister **Plasterk**: Bij mijn weten is er geen prijsbeleid. Er is geen behoefte om te zeggen dat een brood of een ei dit of dat kost. Maar het zou kunnen dat ik dit niet scherp op het netvlies heb staan.

De **voorzitter**: Misschien is dat iets om uit te zoeken, want mij staat bij dat die mogelijkheid er wel is.

Minister **Plasterk**: Als ik dat heb geschreven, is dat zeker het geval. Ik zeg toe dat ik dat even uitzoek en dat ik erop terugkom bij de volgende gelegenheid dat ik de Kamer schriftelijk informeer over Caribisch Nederland. Dat kan in de aanloop naar de Caribisch Nederland-week zijn of bij een volgende gelegenheid.

De **voorzitter**: Er wordt geopperd in tweede termijn, maar ik vermoed dat we daar vrij snel aan toe zijn, dus dat dit wat kort door de bocht is.

Minister **Plasterk**: Bovendien hebt u niets aan de feitelijke informatie. Het moge zo zijn dat de prijs van een ei op Statia is vastgesteld, maar de vervolgvraag is natuurlijk of dat breder zou kunnen en wat voor consequenties dat zou hebben. Dat zou ik met mijn collega van EZ moeten opnemen, want dan zit je echt prijsbeleid te voeren. Dat gaat verder dan het coördineren van het binnenlands bestuur.

Dan over de rechtmatigheid van het aanwenden van middelen voor Statia. Dat is inderdaad een punt van zorg. Ik begrijp dat mijn secretaris-generaal dat ook heeft aangekaart in zijn laatste gesprek met het bestuurscollege, waar hij op 26 februari was. Wij verwachten daar nog een reactie op.

De heer Taverne verwees naar het belevingsonderzoek. Daar ben ik blij om, want dat was een uitgebreid onderzoek. Dat nuanceert het beeld dat mensen over alles ontevreden zijn. Ik vind dat men wel degelijk een reëel beeld heeft. Er wordt gezegd dat men er toch behoorlijk op vooruit is gegaan, als het gaat om zorg en onderwijs, in die drie jaar. Hoelang is dat nu helemaal? Tegelijkertijd zegt men dat het op een aantal terreinen achterblijft. Ik noem als voorbeeld de infrastructuur. Dat is ook een reële beleving. Als je daar bent, zie je dat ook. Dat kan niet van de ene op de andere dag gebeuren. Zelfs als de collega van I en M een fatsoenlijk budget beschikbaar stelt voor de verbetering van de infrastructuur, duurt het een aantal jaren voordat dat accumuleert tot een beeld dat het echt over het hele eiland is verbeterd. Je hebt niet alleen de wegen, maar ook de havens en de vliegvelden. Vervolgens krijg je de discussie over de allocatie. Welke hoeveelheid moet er naar de havens en welke naar de vliegvelden? Bij een eerdere gelegenheid hebben wij hierover al een discussie gehad. De eilandbesturen willen er meer over gehoord worden. Naar onze mening wordt het geld niet altijd optimaal besteed. Wij hebben er afspraken over gemaakt om dat in de toekomst beter te coördineren, zodat het echt optimaal wordt ingezet.

De heer **Taverne** (VVD): Het is een bewogen weg geweest om een nieuwe gezaghebber te installeren. Kan de Minister daar kort op reflecteren? Hoe kan dat in de toekomst worden voorkomen?

Minister **Plasterk**: Ik probeer even te verifiëren of de heer Taverne doelt op de gezaghebber of de rijksvertegenwoordiger. In beide gevallen was er sprake van een bewogen weg. Hij doelt op de rijksvertegenwoordiger. Over de gezaghebber was het ook een goede vraag geweest. Er zit nu een tijdelijk benoemde gezaghebber, de heer Edison Rijna. De procedure voor de nieuwe gezaghebber loopt nog. Dat is de stand van zaken.

Ter uitvoering van de motie-Hachchi die oproept tot een transparante procedure bij het kiezen van de rijksvertegenwoordiger, heb ik de procedure uitgespeld. Dat heb ik aan de Kamer toegestuurd. Ik heb hierover een gesprek gehad met mevrouw Hachchi. Daarin heeft zij

gezegd dat zij de procedure als zodanig transparant vond, behalve bij één niet-onbelangrijke stap, namelijk de selectie van de kandidaat die aan de bestuurscolleges wordt voorgelegd. Zij vond het een goed idee om daarvoor een externe commissie te benoemen. Ik heb mij laten overtuigen dat dit een goede gedachte was. Ik heb schriftelijk meegedeeld dat deze commissie bestaat uit de heer Frits Goedgedrag, oud-gouverneur van de Antillen en zeer goed op de hoogte van de lokale situatie, mevrouw Gerdi Verbeet, oud-voorzitter van de Tweede Kamer, en de heer Brinkhorst, die als voormalige Minister en vicepremier ook goed bekend is met de situatie ter plekke. Dat vind ik echt een zwaar drietal. Ik denk dat zij werkelijk een onafhankelijke rol kunnen spelen bij het selecteren van de beste kandidaat. De indruk moet niet worden gewekt dat dit niet het geval zou zijn. Ik denk dat het van belang is dat er nu een goede benoeming plaatsvindt.

De **voorzitter**: Ik dank de Minister voor zijn antwoorden in eerste termijn. Dan is het nu tijd voor de tweede termijn van de zijde van de Kamer.

De heer **Van Laar** (PvdA): Voorzitter. Gelukkig is er nog genoeg tijd. Hoeveel tijd hebben we?

De **voorzitter**: Tot aan de stemmingen weinig, maar daarna kunnen we gewoon doorgaan.

De heer **Van Laar** (PvdA): Ik bedoel spreektijd.

De **voorzitter**: De spreektijd is nu twee minuten, maar daar ga ik niet heel strak op zitten, als u meer tijd nodig hebt. Ik stel wel voor dat het concluderend is.

De heer **Van Laar** (PvdA): Voorzitter. In het belevingsonderzoek zie je dat er heel specifieke problemen zijn per eiland. De Minister heeft gelijk dat het goed gaat met het onderwijs op Bonaire, maar het onderwijs op Sint-Eustatius is nog een groot probleem. Dat geldt voor het basisonderwijs, maar vooral voor het voortgezet onderwijs. Daarover hebben wij ook vragen gesteld.

Wij denken dat drie dingen belangrijk zijn om het draagvlak voor de huidige constellatie te vergroten. Ten eerste een heel goede evaluatie, waarin iedereen kwijt kan wat hij kwijt wil en waar ook echt iets mee gedaan wordt. Ten tweede een goed meerjarenplan voor heel Caribisch Nederland, met ook een goede rijksvertegenwoordiger, zeg ik even tussendoor. Ten derde de aanpak van armoede. Wij denken dat dit een aparte casus is.

Er zijn nog een paar punten waarop de Minister kan trachten coördinerend op te treden. De tickets van Winair om naar Sint-Maarten te komen worden steeds duurder. Dat is een groot probleem bij het inkopen doen. De inwoners van Saba kunnen ook nog met de boot, maar de bewoners van Sint-Eustatius zijn daarvan geheel afhankelijk. Bepaalde soorten vers fruit en groente zijn bijna onbetaalbaar. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat alle kinderen toegang hebben tot fruit? Verder zijn de vervoerskosten op de eilanden ontzettend hoog. Het is heel duur om met de taxi te gaan en er is nauwelijks openbaar vervoer. Is daar niet iets slims op te verzinnen? Dat zijn allemaal uitdagingen waarmee de Minister aan de slag kan gaan. Ik zal mij beraden op wat de Minister in de brief van vanochtend schrijft over prostitutie. Ik zal de brief nog eens goed bestuderen en de onderliggende rapporten bekijken. In verband daarmee wil ik alvast een VAO aanvragen, omdat wij wel willen dat er stappen worden gezet op dit punt. Ik kan het VAO altijd nog niet door laten gaan, maar dat is wel nodig. Verder vraag ik de Minister om toe te zeggen dat hij de eilanden middels een rondetafelgesprek betreft bij de ontwikkelingen op het gebied van

kinderrechten. Het lijkt mij niet erg ingewikkeld om dat te organiseren. UNICEF kent de lokale organisaties op de eilanden. Een van die organisaties kan het voortouw nemen en rapportages sturen. Dan is het in principe gedaan. Dat lijkt mij de minimale variant. Als daar nog ondersteuning bij kan worden gegeven, is dat helemaal mooi.

Ik herken mij in het verhaal van collega Van Raak over de helikopter. Soms kunnen de benen van patiënten niet bereikt worden. Bij erg corpulente patiënten is er een probleem. Verder kan er niemand mee. Zij moeten navliegen met Winair. Dat is erg ongemakkelijk.

Dat zijn allemaal dingen die ik nog mee wil geven. Verder dank ik de Minister voor de uitgebreide beantwoording in eerste termijn.

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. Als ik het goed heb, kunnen bestuurscolleges op grond van de Prijzenwet BES prijzen van goederen en diensten reguleren door maximale marges te stellen voor bepaalde producten en diensten. Mijn vraag is waarom daar niet veel gebruik van wordt gemaakt. Bonaire heeft dat eind 2013 wel gedaan voor een aantal producten: rijst, brood, koffie, groente, fruit en suiker. Voor mensen die met heel weinig moeten rondkomen, met onderstand, maakt het nogal wat uit hoe duur deze producten zijn. Het is prima als de Minister er later nog schriftelijk op terugkomt.

Ik heb ook begrepen dat er op Bonaire een werkgroep is die bekijkt of meer zaken onder die Prijzenwet kunnen komen. Je kunt ervoor zorgen dat mensen meer geld hebben, maar je kunt er ook voor zorgen dat zij minder kwijt zijn aan basisproducten. Is de Minister bereid om zijn coördinerende rol te vervullen en te bekijken wat hier gedaan kan worden? Dat kan direct effect hebben voor mensen met een laag inkomen. Ik heb ook gevraagd naar het initiatief van Saba om het wettelijk minimumloon te verhogen. Dat is deels gehonoreerd. Waarom wilde Saba dat? Omdat men dan ook de onderstand kan verhogen. Op Saba was dat echt nodig in een aantal gevallen, maar dat geldt natuurlijk ook voor Statia en Bonaire. Wil de Minister de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vragen om het wettelijk minimumloon te verhogen, omdat dat een voorwaarde is om de onderstand te kunnen verhogen? Ik heb begrepen dat sommige ondernemers op de eilanden daar wat minder van geporteerd zijn, maar die hebben dan maar pech.

Ik wil de Minister nog tegemoetkomen voor een oplossing. Je hebt ambtenaren die een buitenlandvergoeding hebben. Het zou oneerlijk zijn dat iemand die naar Bonaire, Saba of Statia gaat, veel minder krijgt dan iemand die naar Aruba, Curaçao of Haïti gaat. Mijn suggestie zou zijn om die buitenlandvergoeding ook fors te verlagen, zodat zij allemaal op hetzelfde niveau liggen. Dan hebben we geen scheve ogen meer.

De **voorzitter**: De Minister heeft al een brief toegezegd over de minimumprijzen. Ik laat het aan hem over of hij in tweede termijn reageert op iets waar hij al schriftelijk op zal terugkomen.

Minister **Plasterk**: Voorzitter. Dank voor de suggesties die zijn meegegeven in tweede termijn. Ik ben het op zichzelf eens met de punten die naar de mening van de heer Van Laar het draagvlak voor de huidige situatie zouden vergroten. We voeren een goede evaluatie uit. Er moet een meerjarenplan komen. We zijn een goede rijksvertegenwoordiger aan het zoeken. Over het armoedebeleid hebben we zojuist gesproken. Ik wil geen overdreven verwachtingen wekken wat betreft de budgetmogelijkheden die er zijn. We spreken hier nu over Caribisch Nederland. De sprekers zijn er geweest en hebben er een warm hart voor, maar in andere vergaderingen van de Kamer zitten natuurlijk sprekers die weer andere prioriteiten hebben. Dat zeg ik omdat het geld voor het grootste deel niet zit in het budget van BZK. Het zijn afwegingen die de Minister van VWS, de Minister van OCW en de Minister van I en M moeten maken tussen

verschillende prioriteiten. Er gaat een fors deel van de rijksbegroting, dat in de afgelopen jaren, sinds 10-10-10, fors is gestegen naar Caribisch Nederland. Ik wil niet de verwachting wekken dat het budget kan blijven stijgen, zeker niet in de huidige situatie, waarin er juist zwaar bezuinigd wordt op diverse beleidsterreinen. Ik ben het wel eens met de richting die zojuist werd aangegeven.

Ik heb namens Nederland weleens een gesprek gevoerd met de regering van Sint-Maarten over de belasting door de tickets van Winair. Daar is ook wel schot in gekomen, maar dat blijft een permanent punt van discussie. Er liggen veel uitdagingen voor mij, zoals net werd gezegd. Als hoeder van de constitutionele verhoudingen bekijk ik wel nauwkeurig waar ik wel of niet over moet gaan. Het is heel gemakkelijk om hier aan tafel met een warm hart voor de Caraïben te zeggen: laten we het zo maar doen, maar het is niet altijd de portefeuille van de Minister van Koninkrijksrelaties en het is ook niet altijd aan de regering. Bij veel zaken, ook zaken waarover net is gesproken, is het primair aan het lokaal bestuur om erover te spreken.

Wat betreft de prostitutie heb ik er al naar verwezen dat de Minister van Sociale Zaken de beleidsverantwoordelijkheid heeft voor deze portefeuille. Mocht het komen tot een VAO, wat aan de heer Van Laar is, dan zal het gesprek hierover toch niet snel met mij worden gevoerd. De Minister van Sociale Zaken zag in zijn eerdere verantwoordelijkheid in Amsterdam legale prostitutie ook niet als alleenzaligmakende oplossing. Hij heeft daar een goede en genuanceerde opvatting over. Dat gesprek zal dan met hem moeten plaatsvinden. Het zou mijn voorkeur hebben om dit onderwerp te agenderen in de aanloop naar de CN-week en om het integraal te bespreken met Justitie, SZW en de bestuurders ter plekke. Ik onderken de problematiek en de relatie met mensenhandel. Dat is ook een serieuze kwestie.

Ik zeg toe dat we over kinderrechten een rondetafelgesprek zullen organiseren op de eilanden van Caribisch Nederland.

Omdat ik de Kamer binnenkort toch schriftelijk zal informeren, zal ik bij die gelegenheid ook terugkomen op de vraag van de heer Van Raak, waarover ik al een toezegging had gedaan. Dat scheelt weer een aparte brief. Er is inderdaad wel sprake van prijsbeleid op Bonaire, maar dat heeft weinig effect en het wordt ook ontdoken. De winkeliers halen die producten gewoon uit de schappen. EZ probeert er met mededingingsbeleid en voorlichting toch beweging in te krijgen. Dat wordt door EZ zeker verder besproken tijdens de CN-week. Het lijkt mij dat we bij de voorbereiding alvast op tafel kunnen leggen wat onze inzet daarbij zal zijn.

De suggestie om het wettelijk minimumloon ook elders te verhogen zal ik doorgeven aan de collega van Sociale Zaken.

Er leek zich net een Volksfront af te tekenen tegen de vergoedingen voor buitenlandreizen. De heer Van Raak stelde voor om de vergoeding voor alle buitenlandreizen te verlagen. Ik vind dat dit gesprek gevoerd moet worden met collega Blok, die verantwoordelijk is voor het reizen van rijksambtenaren. Ik ga ervan uit dat het staand regeringsbeleid is dat er een billijke en redelijke vergoeding is vastgesteld. Ik heb de bedragen net genoemd. Wanneer iemand voor zijn werk daar in een hotel verblijft, is dat wat het met zich brengt. Op dit moment wil ik zeker niet de suggestie overnemen om de vergoeding voor alle rijksambtenaren die voor hun werk ergens naartoe reizen, te verlagen. Dan resteert inderdaad het dilemma dat het eigenaardig zou zijn wanneer je dat wel zou doen voor mensen die naar Bonaire reizen en niet voor mensen die naar Aruba reizen, dus ik houd maar even vast aan de vergoeding die is vastgesteld. Ik denk dat ik daarmee alle punten heb besproken.

**De voorzitter:** Dank, Minister. Er is één toezegging. We proberen hieraan altijd een termijn te verbinden. De CN-week is medio juni. Dat betekent dat de Minister schriftelijk uiterlijk medio juni aanstaande nader zal ingaan

op de mogelijkheden van prijsbeleid voor de besturen op de BES-eilanden. Ik dank de Minister, de leden en de ambtenaren en alle anderen.

Sluiting 18.19 uur.



## **Volledige agenda**

- 1. Reactie op de aangenomen motie van het lid Hachchi c.s. over toegang tot Nederlandse websites voor inwoners van de BES-eilanden en toezeggingen begrotingsdebat d.d. 28 november 2013  
Kamerstuk 33 750-IV-36 – Brief regering d.d. 24-03-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 2. Beantwoording vragen commissie over dienstreizen en uitzendingen van ambtenaren naar het Caribische deel van het Koninkrijk en naar aanleiding van een werkbezoek van een delegatie uit de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties van 2 tot en met 12 januari 2014 aan de (ei)landen in het Caribische deel van het Koninkrijk  
Kamerstuk 33 750-IV-30 – Brief regering d.d. 19-02-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk -*
- 3. Halfjaarrapportage College financieel toezicht BES  
Kamerstuk 33 750-IV-29 – Brief regering d.d. 18-02-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 4. Voorlichting Raad van State over evaluatie Caribisch Nederland  
Kamerstuk 33 750-IV-27 – Brief regering d.d. 10-02-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 5. Waarnemend gezaghebber Bonaire  
Brief regering d.d. 10-02-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 6. Evaluatie Rijkscoördinatie Caribisch Nederland  
Kamerstuk 33 750-IV-25 – Brief regering d.d. 07-02-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 7. Derde voortgangsrapportage Rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba  
Kamerstuk 33 750-IV-22 – Brief regering d.d. 10-01-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 8. Aanbieding Belevingsonderzoek Caribisch Nederland 2013  
Kamerstuk 33 750-IV-21 – Brief regering d.d. 10-01-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 9. Overzicht wetgeving BES-eilanden  
Kamerstuk 33 750-IV-20 – Brief regering d.d. 20-12-2013  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 10. Afschrift van het antwoord op aanvullende vragen van de Eerste Kamer over de evaluaties Caribisch Nederland en Rijkscoördinatie en de staatkundige positie van de eilanden en landen in het Koninkrijk  
Brief regering d.d. 18-12-2013  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 11. Glasvezelverbinding («zeekabel») Caribisch Nederland  
Kamerstuk 26 643-296 – Brief regering d.d. 09-12-2013  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*
- 12. Beleidskader schorsing en vernietiging BES  
Kamerstuk 33 750-VII-35 – Brief regering d.d. 25-11-2013  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*

*13. Profielschets Rijksvertegenwoordiger  
Kamerstuk 33 750-IV-40 – Brief regering d.d. 06-05-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*

*14. Benoemingsprocedure Rijksvertegenwoordiger  
Kamerstuk 33 750-IV-38 – Brief regering d.d. 23-04-2014  
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.H.A. Plasterk*